

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z wniosku J. S.
przy uczestnictwie J. S.
z udziałem Prokuratora Prokuratury Regionalnej w W.
o ubezwłasnowolnienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 lutego 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki J. S.
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 kwietnia 2018 r., sygn. akt VI ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...)
na rzecz adw. J. C. wynagrodzenie w kwocie 180 (sto
osiemdziesiąt) zł - podwyższone o stawkę podatku od towarów i
usług - tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej
uczestniczce J. S. z urzędu w postępowaniu przed Sądem
Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 w zw. z 13 § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaze, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje

potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 18 kwietnia 2018 r. uczestniczka postępowania J. S. oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie nowe i dotychczas niewyjaśnione. Zagadnienie to musi mieć charakter istotny i być zagadnieniem ściśle jurydycznym, tj. dającym się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 2008 r., III CSK 285/08, ICBSN 2009, nr 4, s. 48). Chodzi przy tym o zagadnienie o charakterze abstrakcyjnym, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji, a jego rozstrzygnięcie będzie miało znaczenie nie tylko dla oceny konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Z tej przyczyny przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej z powołaniem się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga wykazania przez skarżącego, że w sprawie występuje zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa.

Powyższych kryteriów nie spełnia wskazane przez skarżącą we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołanie się na zagadnienie dotyczące wykładni art. 13 § 1 k.c. Uzasadniając bowiem tę przesłankę

(s. 3 uzasadnienia skargi) – sprzecznie z przyjmowanymi w orzecznictwie Sądu Najwyższego założeniami koncepcyjnymi dotyczącymi postrzegania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – skarżąca jednoznacznie wskazuje na istnienie rozbudowanego i jednolitego stanowiska orzecznictwa dotyczącego wykładni art. 13 § 1 k.c., które to uznaje ona za prawidłowe i adekwatne dla potrzeb orzeczenia o ubezwłasnowolnieniu.

Mając na względzie treść wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stwierdzić należy, że wadliwe pod względem konstrukcyjnym jest również powołanie się przez skarżącą na przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, która wyrażona została w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymagało bowiem wykazania przez skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania na czym polegają wątpliwości związane z jego rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić oraz – co równie istotne – uzasadnić w skardze kasacyjnej, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ., z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, nie publ., z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ. oraz z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 11/09, nie publ.). Tymczasem, wbrew przedstawionym powyżej wymaganiom, skarżąca nie wskazała na występowanie w doktrynie lub orzecznictwie rozbieżnych ujęć dotyczących postrzegania istoty i przesłanek ubezwłasnowolnienia całkowitego (art. 13 § 1 k.c.). Ponadto w części uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – o czym już sygnalizowano powyżej – wprost wskazuje, że w orzecznictwie w odniesieniu do art. 13 § 1 k.c.

występuje liczne orzecznictwo sądowe, w którym przyjmuje się jednolite podejście interpretacyjne do zastosowania tego przepisu.

Odwołując się do treści wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stwierdzić należy, że nie zostały przez skarżącą przedstawione wystarczające motywy pozwalające na uznanie, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Tych elementów nie można przypisać przedstawionemu przez skarżącą uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej. Argumentacja przedstawiona przez skarżącą dla potrzeb wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w swej istocie sprowadza się do niedopuszczalnej ze względu na treść art. 398³ § 3 k.p.c. – zakazującego oparcia podstawy skargi kasacyjnej na zarzutach dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów - polemiki z ustaleniami faktycznymi przyjętymi przez Sąd Apelacyjny jako podstawę orzekania, a którymi to ustaleniami Sąd Najwyższy jest związany na podstawie art. 398¹³ § 2 k.p.c. Ponadto nie jest także uprawniona zawarta w skardze kasacyjnej sugestia skarżącej, że dla potrzeb orzekania Sądy *meriti* pominęły ocenę stanu zdrowia psychicznego uczestniczki poprzez posiłkowanie się w tym względzie dowodem z opinii biegłego. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku jednoznacznie bowiem wynika, że stan zdrowia psychicznego uczestniczki postępowania został ustalony na podstawie obszernej dokumentacji medycznej i badań uczestniczki przeprowadzonych przez biegłe ustanowione dla potrzeb prowadzonego postępowania. Stan zdrowia uczestniczki został opisany w dwóch pisemnych opiniach biegłych oraz w ustnej opinii uzupełniającej (s. 11 uzasadnienia postanowienia Sądu Apelacyjnego

z dnia 18 kwietnia 2018 r.). Poza tym, wbrew stanowisku przedstawionemu w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd drugiej instancji nie ograniczył się do stwierdzenia istnienia u uczestniczki J.S. choroby psychicznej, lecz rozważył także, czy uczestniczka ta, mimo to może samodzielnie kierować swoim postępowaniem, a tym samym, czy orzeczenie o ubezwłasnowolnieniu leży w jej interesie.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 w zw. art. 13 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). W przedmiocie przyznania adwokatowi J.C. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w [...] wynagrodzenia tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu, podwyższonego o kwotę podatku od towarów i usług, na stosowny wniosek, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 2 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2, § 14 ust. 1 pkt 27 oraz § 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18).